

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертацію **Махновської Ірини Романівни**
«Професійна підготовка магістрів медсестринської справи в умовах
ступеневої освіти», поданої на здобуття наукового ступеня кандидата
педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика
професійної освіти

Дисертаційне дослідження Махновської Ірини Романівни присвячено проблемі, актуальність якої визначається активним рухом України до європейської спільноти, трансформування медичної моделі підготовки фахівців у галузі медсестринства у ступеневу модель, де міжнародний ринок праці та світовий освітній простір у галузі медсестринства висуває нові вимоги до підготовки медсестринських кадрів, найважливішими поміж яких є ступеневість медсестринської освіти й наближення її якості до рівня міжнародних стандартів.

Концептуальні засади реформування медичної галузі, узгодження вітчизняних Галузевих стандартів підготовки медсестринських кадрів до міжнародних вимог окреслюють нові перспективні напрями професійної діяльності магістрів сестринської справи, зокрема, – на посадах викладача сестринських дисциплін у ВМНЗ, завідувача відділення (декана) у коледжі та наукового працівника з відповідного напрямку. Такий широкий спектр первинних посад магістрів сестринської справи вимагає ґрунтовних педагогічних досліджень з розробки наукових засад підготовки зазначених фахівців в умовах ступеневої освіти.

Відтак, немає сумніву у своєчасності й актуальності дисертаційної роботи Махновської Ірини Романівни, присвяченої теоретичному обґрунтуванню, практичній розробці та експериментальній перевірці ефективності моделі підготовки магістрів сестринської справи в умовах ступеневої освіти.

Глибокий аналіз наукової літератури дозволив здобувачеві чітко визначити категоріальний апарат дослідження. Зокрема, його предмет

логічно узгоджується з об'єктом і метою, конкретно сформульовано завдання дослідницько-пошукової роботи, які цілком відповідають поставленій меті.

Дисертаційна робота І.Р. Махновської теоретично обґрунтовує і вказує шляхи комплексного розв'язання проблеми професійної підготовки магістрів сестринської справи в умовах ступеневої освіти. Вперше теоретично обґрунтовано і комплексно розв'язано проблему професійної підготовки магістрів сестринської справи в умовах ступеневої освіти; розроблено професіограму магістрів сестринської справи; обґрунтовано модель та методіку професійної підготовки цих фахівців; визначено сутність професійних компетенцій магістрів сестринської справи; *удосконалено* зміст професійної підготовки магістрів сестринської справи в умовах ступеневої освіти; уточнено історичні періоди становлення і розвитку сестринської справи й ступеневої медсестринської освіти в Україні та зарубіжжі; особливості вітчизняної ступеневої медсестринської освіти порівняно з міжнародними аналогами.

Заслугою здобувача є те, що у процесі копійного теоретичного аналізу їй вдалося переконливо довести необхідність спеціальної підготовки фахівців сестринської справи за рівнем магістра, розробити професіограму магістрів сестринської справи, обґрунтувати та впровадити модель підготовки фахівців зазначеного рівня.

Особливу ретельність дослідниця виявляє у *першому розділі*, на основі аналізу наукової літератури, нормативної бази вищої школи та міжнародного досвіду, документально-історичних джерел визначено особливості процесів становлення медсестринської освіти; розглянуто та систематизовано досвід розвитку й функціонування інституту магістратури у ступеневій підготовці медсестринських кадрів в зарубіжних країнах. На основі вивчення світового досвіду організації та діяльності медсестринських навчальних закладів виокремлено сучасні тенденції розвитку мед сестринської освіти в Україні.

Нам імпонують використані науково-теоретичні підходи автора щодо розуміння готовності до професійної підготовки магістрів сестринської

справи – системний, компетентнісний, синергетичний, особистісно-орієнтовний, аксіологічний, професіографічний, що вмотивовано імплементацією надбань сучасної вітчизняної й зарубіжної педагогічної науки в процес навчання МСС.

Можна погодитися з логікою викладу матеріалу в *другому розділі* дисертації, де здобувач, передусім, здійснює аналіз тлумачення і авторське розкриття понять «професіограма», «готовність до професійної діяльності», «професійна діяльність» «модель професійної підготовки магістрів сестринської справи».

Цілком виправданим, на наш погляд, є те, що дисертант на основі вдумливого аналізу наукових підходів до визначення сутності поняття «професійна компетентність» трактує його як інтегральну особистісну характеристику людини, яка на високому рівні володіє професійними компетенціями, опанувала норми ділового спілкування, розвиває свою особистість, мобільно враховує нові запити суспільства.

Нестандартним є підхід до ієрархії понять «готовність до професійної діяльності» та «професійна компетентність» .

Цікавим для вітчизняної теорії і практики педагогічної освіти є параграфи 2.1 та 2.2, де змістовій розробці професіограми та моделі підготовки МСС передувало глибоке дослідження специфіки теоретичних і методичних засад підготовки зазначених фахівців, яке відображено у реалізації ефективної взаємодії взаємозумовлених і взаємопов'язаних компонентів, підпорядкованих меті й завданням якісної ступеневої підготовки медсестринських кадрів найвищого рангу. Авторська модель містить мету, педагогічні умови, науково-теоретичні підходи, дидактичні принципи, форми, методи, засоби навчання, етапи підготовки та оцінювання магістрів сестринської справи, критерії, показники та рівні готовності медичних сестер з вищою освітою до професійної діяльності

Виваженість, ретельність та творчий підхід здобувачки виявився у *третьому розділі* при визначенні мети, етапів проведення формувального

експерименту (орієнтувально-мотиваційному, навчально-практичному, самостійно-творчому, результативно-оцінному) та реалізації окреслених педагогічних умов, що забезпечувалося наступністю змісту навчання медсестринських кадрів в умовах ступеневої освіти, застосуванням інтегрованого підходу до вибору та використання методично доцільних форм і методів, якісного матеріально-технічного і навчально-методичного забезпечення вищих медичних навчальних закладів, забезпечення особистісно-орієнтованого характеру педагогічної взаємодії педагога і студента на шляху опанування новими професійними компетенціями та поетапності залучення студентів до практичної та наукової діяльності. Таким чином, позитивних результатів у дисертаційному дослідженні досягнуто за рахунок розробки чіткої структури, змісту моніторингу процесу підготовки магістрів сестринської справи. Використовуючи методи анкетування та математичної статистики, дисертанткою здійснено оцінку і достовірність одержаних результатів

До переваг роботи І.Р. Махновської можна віднести її безсумнівне практичне значення, яке полягає в упровадженні моделі професійної підготовки магістрів сестринської справи у навчальний процес вищих медичних навчальних закладів; розробці авторської навчальної програми спецкурсу «Професійна спрямованість підготовки магістрів сестринської справи» та методичних рекомендацій до формування готовності медсестер-магістрів до професійної діяльності.

Слід відзначити, що загальні висновки відповідають поставленим дисертантом завданням, обґрунтованість і переконливість яких засвідчують самостійність і логічність суджень, достатню наукову підготовленість здобувача.

Додатки, рисунки, таблиці увиразнюють уявлення про цілісне дослідження.

Схвальної оцінки заслуговує визначення дисертанткою перспективних напрямів і проблем щодо упровадження наскрізних магістерських програм у

галузі медсестринства; вивчення можливостей відкриття та функціонування аспірантури (докторантури) за сестринськими спеціальностями; створенні професійно спрямованих методик викладання нормативних дисциплін.

Автореферат і опубліковані наукові праці дослідниці (15 публікацій, серед яких 6 статей – у провідних наукових фахових виданнях України),¹ – в іншомовному науковому періодичному виданні, повною мірою відображають зміст дисертації, структуру, головні положення та висновки дисертації. Загальний обсяг основного тексту дисертації відповідає вимогам до написання кандидатських дисертацій. Текст дисертації ідентичний змісту автореферату, відповідає спеціальності, за якою вона подана до захисту.

Попри відзначений позитив, у роботі є моменти, з якими не завжди можна погодитися, що викликають роздуми, спонукають до дискусії:

1. Дискусійним, на нашу думку, залишається питання взаємозв'язку понять «готовність до професійної діяльності» та «професійна компетентність».
2. На наш погляд, варто було б більше уваги приділити аналізу потреби ринку праці та працевлаштуванню фахівців з медсестринства безпосередньо рівня магістра.
3. У дисертаційній роботі не вказано в якому семестрі, до чи після практики, відбувалось впровадження спецкурсу «Професійна спрямованість підготовки магістрів сестринської справи».
4. Робота мала б більш досконалий вигляд, якби деякі математичні розрахунки та формули були представлені в основному змісті роботи, а не в додатках.

Проте, зазначені зауваження не знижують високої теоретичної і практичної цінності проведеного дослідження.

Підсумовуючи вищезазначене, констатуємо, що дисертація Махновської Ірини Романівни *«Професійна підготовка магістрів сестринської справи в умовах ступеневої освіти»* є самостійним,

завершеним науковим дослідженням, яке за своїм обсягом, обґрунтованістю проведених досліджень, науковою значущістю отриманих результатів відповідає пп. 11, 13 «Порядку присудження наукових ступенів та присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р № 567 щодо дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент,
кандидат педагогічних наук,
заступник директора з
навчальної роботи КВНЗ
«Житомирський базовий фармацевтичний
коледж ім. Г.С. Протасевича»

І.Д Бойчук